

M.B.H.G. – B.R.O.H.
Directie voor Monumenten en Landschappen
De Heer P. CRAHAY
Directeur
CCN - Vooruitgangstraat 80, bus
1
1035 Brussel

U/Ref : 2071-0170-0
O/Ref : GM/ah/XL-2.382/s430
Bijlage : /

Brussel,

Geachte Heer Directeur,

Betreft : ELSENE. Louizalaan 32-46A. Appartementsgebouw met handelsgelijkvloers in Beaux-Artsstijl n.o.v. architect G. Ide. Aanvraag tot bescherming als monument ingediend door een vzw.
Dossier behandeld door Mevr. O. Goossens.

In antwoord op uw brief van 21 december 2007 met bovengenoemde referentie, ontvangen op 7 januari 2008, en in toepassing van artikel 222 van het Brussels Wetboek van de Ruimtelijke Ordening hebben wij de eer u mee te delen dat onze Commissie tijdens haar vergadering van 5 maart 2008 **gunstig advies** heeft uitgebracht over de bescherming van hoger vermeld goed.

De aanvraag werd ingediend door de vzw *Atelier de Recherche et d'Action Urbaines* (ARAU). Ze betreft de gevels en het dak van het pand aan de Louizalaan 32-46A, alsook de structuur, de planindeling en de gemeenschappelijke ruimten (halls, trapzaal, oorspronkelijke lift). De bescherming omvat ook alle elementen onroerend door bestemming en het schrijnwerk met het bouwbeslag. De K.C.M.L. gaat akkoord met dit voorstel en vraagt de bescherming als monument van het gebouw omwille van zijn historische, esthetische en artistieke waarde. Het verdient te worden beschermd als getuige van de commerciële en burgerlijke architectuur uit het Interbellum.

Het pand aan de Louizalaan werd in 1923-25 opgetrokken n.o.v. architect Gaston Ide, in opdracht van de *Société civile des Magasins de l'avenue Louise* (signatuur en datum 1925 op de eerste pilaster rechts). Het gebouw telt vijf bouwlagen waarvan één terugwijkende attiekverdieping, en elf traveeën. Het is erg imposant en beeldbepalend voor 'de flessenhals' van de Louizalaan. Op het gelijkvloers werden van bij de aanvang winkels ingericht. De verdiepingen werden oorspronkelijk ontworpen als woningen; hier bleef de planindeling grotendeels bewaard ondanks het feit dat bepaalde delen momenteel als kantoor worden gebruikt.

Het pand werd gebouwd aan de rand van het eigendom Graux-Vauthier dat gelegen was op de helling tussen de Louizalaan en de huidige Kapitein Crespelstraat. Tot de aanleg van de Louizagalerij bleef het oorspronkelijke neoklassieke landhuis behouden achter de nieuwbouw in het binnenblok.

Het gebouw van Gaston Ide is één van de weinige verwezenlijkingen in Beaux-Arts stijl van die omvang in het Brussels Gewest, zeker voor wat het Interbellum betreft. Momenteel is slechts één gelijkaardig gebouw beschermd, nl. een appartementgebouw aan het Van Meenenplein 22 te Sint-Gillis (Léon Janlet, 1913). Zowel de bouwstijl en de omvang van het gebouw aan de Louizalaan, als zijn typologie met gemengde woon- en handelsbestemming en zijn beeldbepalende functie in het stadsweefsel verlenen het een belangrijke erfgoedkundige waarde die de bescherming ervan verantwoordt. Deze maatregel kan ook als een aanvulling worden beschouwd op het eerdere voorstel van de K.C.M.L. ter vrijwaring van een serie kenmerkende appartementgebouwen van het Interbellum.

De Commissie vraagt de D.M.L. het voorstel van het ARAU ter plaatse te toetsen en het beschermingsvoorstel eventueel te verfijnen, en hiervoor een volledige, met redenen omklede nota op te stellen en aan de Minister voor te leggen. Daarvoor kan men zich ondermeer baseren op het uittreksel van de inventaris van het bouwkundig erfgoed van de gemeente Elsene dat bij het dossier is gevoegd. Dat bevat ook een bibliografie die nuttig is bij het staven van het voorstel.

De Commissie benadrukt echter dat het gebouw uit 1923-25 toegankelijk is via het recentere complex van de Louizagalerij. Ze meent dat de belangrijkste delen van die galerij voor bescherming in aanmerking komen. Het betreft de Louizagalerij n.o.v. architect Emile Goffay, in 1963 uitgebreid door architect Jacques Cuisinier. In het bijzonder de binnengevels en de structuur van de doorgangen vanaf de Louizalaan en het Stefaniaplein, alsook de marmeren rotonde hebben een belangrijke erfgoedkundige waarde.

In 1949-51 werden het bestaande landhuis en het domein vervangen door overdekte winkelgalerij met een vijftigtal duplexwinkels, twee niveaus parkeergelegenheid en een kantoorgebouw dat via de galerij toegankelijk is. In 1958 voorzag men de galerij van een tweede toegang via het Stefaniaplein, 2-4. De winkels (herhaaldelijk verbouwd) zijn gelegen langs binnenstraten die uitgeven op rotondes en rustpunten waardoor het geheel organisch is verweven met de omgeving en bijdraagt tot de ontsluiting van deze commerciële wijk. Het interessante tracé van de galerij en de fraaie gevels bleven tot op heden goed bewaard. Het luxueuze materiaalgebruik en de uiterst verzorgde afwerking stemmen volledig overeen met het sociale karakter van de hoogstad.

De typologie van de overdekte winkelgalerijen gaat terug tot de 19de eeuw. Eén van de merkwaardigste voorbeelden ervan in Europa zijn de Koninklijke Sint-Hubertusgalerijen die in de 19de eeuw werden aangelegd in het Brusselse stadscentrum. Net zoals de Ravensteingalerij (door de Commissie ter bescherming voorgesteld tijdens haar vergadering van 22/08/2007) en de Centrumgalerij, vormt de Louizagalerij een merkwaardig voorbeeld van deze typologie uit de 20ste eeuw en verdient als dusdanig beschermd te worden. Die vrijwaring vormt een logisch vervolg op de bescherming van het pand dat het voorwerp uitmaakt van deze aanvraag.

De Commissie zal binnen afzienbare tijd een beschermingsvoorstel met de precieze opsomming van de waardevolle elementen overmaken alsook een met redenen omklede nota ter staving van dit voorstel.

Met de meeste hoogachting,

G. MEYFROOTS
Adjunct-Secretaris

J. DEGRYSE
Voorzitter

kopie : De H. E. Kir, Staatssecretaris bevoegd voor het behoud van het erfgoed.